नकेवलंकाष्ठतपस्विवत्कामादित्यागमात्रेणउच्छास्त्रवर्तीसिध्यतीत्याह यइतिशास्त्रविधिंशास्त्रेणइष्टसाधनतयाऽनिष्टसाधनतयाचज्ञापितंब्राह्मणोयजेतनसुरांपिबेदित्यादिनाविहितंनिषिद्धंचउत्सृज्यविहितम
करणेननिषिद्धमाचरणेनचउत्सृज्ययोवर्ततेकामकारतइच्छया सःसिद्धिंचित्तशुद्धिसुखंवैराग्यादिजनितांनृभिःपरांगतिंमोक्षंचनावाप्नोति ॥ २३ ॥ यस्माच्छास्त्रातिगःशुद्ध्यादिकंत्रयंनाप्नोतितस्मात्तेतवशु
द्ध्यादिकामस्यशास्त्रमेवप्रमाणंकिंकार्यंकिंनकार्यमित्यस्यांव्यवस्थायां एवंज्ञात्वाशास्त्रंइदंकर्तव्यमिदंनकर्तव्यमितिशासनंवेदाज्ञारूपं विधानंचतदुल्लंघनेप्रतिसमाधानं अग्निहोत्राद्यकरणेऽयंदोषस्तत्परिहारा
र्थमिदंकृच्छ्रादिकंप्रायश्चित्तं ब्रह्महत्यादिकरणेऽयंदोषस्तत्परिहारार्थमिदमश्वमेधादिअन्यद्वाप्रायश्चित्तं शास्त्रंचविधानंचताभ्यामुक्तंकर्मइहमनुष्यलोकेकर्तुमर्हसि लोकांतरेकर्मस्वनधिकारंदर्शयितुमिहे
त्युक्तं तदेवंशास्त्रानुवर्तिनएवचित्तशुध्यादिकंनान्यस्येतिसिद्धं ॥ २४ ॥ इतिभीष्मपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेषोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥ ४० ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥
तस्माच्छास्त्रंप्रमाणंतइतिप्रश्नबीजमुपलभ्यार्जुनउवाच यइति येपुरुषाःशास्त्रविधिं शास्त्रपदेनात्रश्रुतिसदाचारकुलाचारागृह्यंते सर्वेषांतेषांधर्मेप्रमाणत्वात् तत्रयोधिगतोविधिर्विधेयंतदुत्सृज्यसर्वात्मनापरित्य

यःशास्त्रविधिमुत्सृज्यवर्ततेकामकारतः॥ नससिद्धिमवाप्नोतिनसुखंनपरांगतिं॥२३॥ तस्माच्छास्त्रंप्रमाणंतेकार्याकार्यव्यवस्थितौ॥ज्ञा
त्वाशास्त्रविधानोक्तंकर्मकर्तुमिहार्हसि॥ २४॥ इतिश्रीमहाभारतेभीष्म०श्रीमद्भ०देवासुरसंपद्विभागयोगोनामषोडशोऽध्यायः॥१६॥
पर्वणितुचत्वारिंशोऽध्यायः॥ ४०॥ ॥७॥ अर्जुनउवाच येशास्त्रविधिमुत्सृज्ययजंतेश्रद्धयान्विताः॥ तेषांनिष्ठातुकाकृष्णस
त्वमाहोरजस्तमः॥ १॥ श्रीभगवानुवाच त्रिविधाभवतिश्रद्धादेहिनांसास्वभावजा॥ सात्विकीराजसीचैवतामसीचेतितांशृणु॥२॥

ज्ययजंतेपूजयंतितातकूपादीन् मत्पित्राकृतोयंकूपोगंगाशतादप्यधिकोत्रैवस्नानपानावगाहनपरिचर्याप्रदक्षिणप्रक्रमणरूपादेतत्सेवनादहमिष्टंफलंअवश्यंप्राप्स्यामीतितत्रदृढतरयाश्रद्धयान्विताःसंतस्तेषांनि
ष्ठाइयंकाकीदृशी किंसत्वंसात्विकीवापित्र्येरूपेश्रद्धाधिक्यदर्शनात् किंरजःराजसीवातेषांनिष्ठाशास्त्रातिक्रमेणकामकाररूपत्वात् अहोइतिप्रश्ने किंतमःतामसीवासानिष्ठारंगेरजतधीरिवाशास्त्रीयायाअल्पे
महत्त्वबुद्धेर्विपर्यासरूपायादर्शनात् यदपितुभाष्येदृढव्यवहारदर्शनादेवश्रद्दधानतयादेवादीन्यजंतइत्युक्तं तत्राप्यविगीतएवदृढव्यवहारोग्राह्यः अविगीतेस्मिंस्तामसत्वादिशंकायाअयोगात् ॥ १ ॥ एवंसा
मान्यतःपृष्टेसामान्यमेवोत्तरंश्रीभगवानुवाच त्रिविधेति स्वभावःप्राग्भवीयौधर्माधर्मौततोजातास्वभावजा यदिप्राग्भवेसात्विकोदेवतापूजादिधर्मोऽनेनानुष्ठितस्तर्हितस्यशुद्धसात्विक्येवश्रद्धाभवति यदिरा
जसोयक्षादिपूजारूपस्तर्हिराजस्येव यदितामसोभूतप्रेतादिपूजारूपस्तर्हितामसीश्रद्धाभवति एवंत्रिविधाश्रद्धादेहिनांदेहाभिमानवतांभवतितांमयाव्याख्यास्यमानांशृणु ॥ २ ॥

Digitized by Google